

Lieta C-253/24 [*Pelavi*]ⁱLūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 9. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Corte di Appello di L'Aquila (Akvilas apelācijas tiesa, Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 4. aprīlis

Atbildētāja pirmajā instancē un apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Ministero della Giustizia (Tieslietu ministrija, Itālija)

Prasītāja pirmajā instancē un atbildētāja apelācijas instancē:

NZ

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas tiesvedība pēc apelācijas sūdzības par spriedumu, ar ko ir daļēji apmierināts prasītājas prasības pieteikums, ar ko viņa, goda tiesnese pirmās instances *Tribunale* [tiesā], cita starpā lūdza konstatēt darba ņēmējas statusu Savienības tiesību izpratnē un izrietošās tiesības uz līdzvērtīgu ekonomisko un juridisko attieksmi kā pret vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem, ieskaitot dažādu veidu atvaļinājumus, slimības un nelaimes gadījumu pabalstus, darba attiecību izbeigšanas pabalstus, vecuma pensiju un sociālo aizsardzību, kā arī piespriet *Ministero della Giustizia* (Tieslietu ministrija, Itālija) atlīdzināt kaitējumu saistībā ar pienākumu, kas šajā jomā paredzēti Eiropas Savienības direktīvās, neizpildi un secīgu noteikta laika darba attiecību ļaunprātīgu izmantošanu.

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. un 47. panta, Direktīvas 2003/88/EK 7. panta un 1999. gada 18. martā noslēgtā Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas iekļauts Direktīvas 1999/70/EK pielikumā, 4. klauzulas un 5. klauzulas 1. punkta interpretācija. Iesniedzējtiesai ir radušās šaubas par to, vai minētajām tiesību normām atbilst valsts tiesiskais regulējums, kurā attiecībā uz goda tiesnesi, kas kvalificējams kā “darba ņēmējs” un “noteikta laika darba ņēmējs”, ir paredzēta, pirmkārt, tiesību uz jau uzkrāto apmaksātu atvaļinājumu zaudēšana gadījumā, ja viņš tiek apstiprināts amatā līdz 70 gadu vecumam, un, otrkārt, kā pasākums, lai sodītu noteikta laika attiecību ļaunprātīgu izmantošanu – goda tiesneša apstiprināšana amatā līdz 70 gadu vecumam vai, nepastiprināšanas gadījumā, finansiāls atlīdzinājums, abos gadījumos goda tiesnesim ir jāatsakās no jebkādam iepriekš iegūtajām tiesībām.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 1. punkts un 47. pants, Direktīvas 2003/88/EK 7. pants un Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzula nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka goda tiesnesis, kas ir kvalificējams kā “darba ņēmējs” un “noteikta laika darba ņēmējs” un kas ir apstiprināts amatā līdz 70 gadu vecumam, zaudē tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu par laikposmu pirms apstiprināšanas?
2. Vai Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 5. klauzulas 1. punkts nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā kā pasākums, kura mērķis ir sodīt attiecību uz noteiktu laiku ļaunprātīgu izmantošanu, ir paredzēta goda tiesneša apstiprināšana amatā līdz 70 gadu vecumam, vispirms izturot novērtēšanas procedūru, kurai nav konkursa rakstura, un – novērtēšanas procedūras neizturēšanas gadījumā – ir paredzēts finansiāls atlīdzinājums, abos gadījumos atsakoties no jebkādam iepriekš iegūtajām tiesībām?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”), it īpaši, 31. un 47. pants.

1999. gada 18. martā noslēgtais Pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku, kas iekļauts pielikumā Padomes Direktīvai 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku, 2. klauzula un it īpaši 4. klauzula un 5. klauzulas 1. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (Darba laika direktīva), 7. pants.

Spriedums, 2008. gada 15. aprīlis, *Impact*, C-[268]/06, ECLI:EU:C:2008:223 (turpmāk tekstā – “spriedums *Impact*”).

Spriedums, 2023. gada 9. novembris, *Keolis Agen*, no C-271/22 līdz C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834.

Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Governo della Repubblica italiana* (Itālijas miertiesnešu statuss), C-658/18, ECLI:EU:C:2020:572 (turpmāk tekstā – “spriedums UX”)

Spriedums, 2022. gada 7. aprīlis, *Ministero della Giustizia u.c.* (Itālijas miertiesnešu statuss), C-236/20, ECLI:EU:C:2022:263 (turpmāk tekstā – “spriedums PG”).

Spriedums, 2014. gada 26. novembris, *Mascolo u.c.*, [C-22/13, no C-61/13 līdz C-63/13 un C-418/13], ECLI:EU:C:2014:2401 (turpmāk tekstā – “spriedums *Mascolo*”).

Spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Rossato un Conservatorio di Musica F.A. Bonporti*, C-494/17, ECLI:EU:C:2019:387 (turpmāk tekstā – “spriedums *Rossato*”).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto legislativo del 13 luglio 2017, n. 116 (2017. gada 13. jūlija Leģislatīvais dekrēts Nr. 116; turpmāk tekstā arī – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 116/2017”), 29. panta 1.–9. punkts, aizstāts ar 2021. gada 30. decembra Likuma Nr. 234 1. panta 629. un turpmākiem punktiem:

“1. Goda tiesneši [un prokurori], kuri šā Leģislatīvā dekrēta spēkā stāšanās dienā pildīja amata pienākumus, pēc pieprasījuma var tikt apstiprināti amatā līdz 70 gadu vecumam.

2. Tiem goda tiesnešiem [un prokuroriem], kuri šī dekrēta spēkā stāšanās dienā pildīja amata pienākumus un kuri netiek apstiprināti, gan gadījumā, ja neiesniedz pieteikumu apstiprināšanai, gan gadījumā, ja neiztur 3. punktā minēto novērtēšanas procedūru, ir tiesības – neierobežojot iespēju atteikties – uz atlīdzinājumu attiecīgi 2500 EUR apmērā pirms nodokļu nomaksas par katru amata pienākumu pildīšanas gadu, kurā tiesnesis ir noturējis tiesas sēdes vismaz 80 dienas, un 1500 EUR apmērā pirms nodokļu nomaksas par katru amata pienākumu pildīšanas gadu, kurā tiesnesis ir noturējis tiesas sēdes mazāk nekā 80 dienas, un katrā ziņā nepārsniedzot kopējo ierobežojumu 50 000 EUR apmērā vienam subjektam, pirms nodokļu nomaksas. Iepriekšējā teikumā minētā atlīdzinājuma aprēķina vajadzībām amata pienākumu pildīšanu laikposmos, kas ir ilgāki par sešiem mēnešiem, pielīdzina vienam gadam. Atlīdzinājuma saņemšana nozīmē atteikšanos no jebkādam turpmākām prasībām saistībā ar izbeigtajām attiecībām goda amatā.

3. 1. punktā minētās apstiprināšanas nolūkā *Consiglio superiore della magistratura* (Augstākā tieslietu padome, Itālija) pieņem lēmumu rīkot trīs atsevišķas ikgadējās novērtēšanas procedūras trīs gadu periodā no 2022. līdz 2024. gadam. Tās attiecas uz amata pienākumus pildošajiem goda tiesnešiem [un prokuroriem], kuri šī dekrēta spēkā stāšanās dienā ir uzkrājuši attiecīgi a) vairāk nekā 16 gadu darba stāžu; b) 12 līdz 16 gadu darba stāžu; c) mazāk nekā 12 gadu darba stāžu.
4. 3. punktā minētās novērtēšanas procedūras veido ne ilgāk kā pusstundu ilgs mutiskais pārbaudījums par kādu praktisku gadījumu, kas attiecas uz materiālām un procesuālām civiltiesībām vai materiālām un procesuālām krimināltiesībām no jomas, kurā kandidāti ir veikuši vienīgi vai galvenokārt tiesas funkcijas goda amatā. Novērtēšanas procedūras notiek pa apgabaliem. Vērtēšanas komisijas sastāvā ir tiesas priekšsēdētājs vai viņa deleģētā persona, Tiesnešu padomes nozīmēts tiesnesis vai prokurors, kurš ieguvis vismaz otro profesionālo novērtējumu, un Kolēģijas padomes nozīmēts advokāts, kas reģistrēts īpašajā augstāko instanču tiesās praktizējošo advokātu reģistrā. [..]
5. Pieteikums dalībai 3. punktā minētajās novērtēšanas procedūrās nozīmē atteikšanos no jebkādam turpmākām prasībām saistībā ar iepriekšējām attiecībām goda amatā, neskarot tiesības uz 2. punktā minēto atlīdzinājumu neapstiprināšanas gadījumā.
6. Apstiprinātie goda tiesneši [un prokurori] trīsdesmit dienu laikā pēc 3. punktā minētās novērtēšanas procedūras iznākuma paziņošanas var izvēlēties pildīt tikai un vienīgi goda amata funkcijas. Šādā gadījumā apstiprinātie goda tiesneši [un prokurori] saņem kompensāciju, kas pielīdzināta algai un papildu trīspadsmitā mēneša algai, kas 2021. gada 31. decembrī pienākas tiesu administratīvajam personālam [..]. Turklāt viņi saņem atlīdzību no tiesas, ko veido divkārsa atlīdzība, kas pienākas iepriekšējā teikumā minētajam tiesu administratīvajam personālam [..].
7. Apstiprinātie goda tiesneši [un prokurori], kuri neizvēlas 6. punktā minēto izvēles iespēju, saņem kompensāciju, kas pielīdzināta algai un papildu trīspadsmitā mēneša algai, kas 2021. gada 31. decembrī pienākas tiesu administratīvajam personālam [..]. Šī dekrēta 1. panta 3. punkta noteikumi tiek piemēroti, ciktāl saderīgi, vienīgi attiecībā uz amata pienākumu izpildi tādā veidā, lai nodrošinātu papilu darba vai profesionālo darbību vienlaicīgu veikšanu.
8. Goda tiesnešiem [un prokuroriem] ir tiesības uz ēdināšanas talonu tiesu administrācijas personālam pienākošā apmērā par katru tiesas sēdi, kas ilgst vairāk nekā sešas stundas, pamatojoties uz tiesu biroja vadītāja īpašu apliecinājumu.
9. Goda tiesneši [un prokurori], kuri šī dekrēta spēkā stāšanās dienā pilda amata pienākumus, pārtrauc amata pienākumu izpildi, ja neiesniedz pieteikumu dalībai 3. punktā minētajā novērtēšanas procedūrā”.

Decreto-legge del 22 giugno 2023, n. 75 (2023. gada 22. jūnija Dekrētlikums Nr. 75), kas ar grozījumiem apstiprināts ar 2023. gada 10. augusta Likumu Nr. 112, 15.bis panta 2. un 3. punkts:

“2. Noteiktu un izsmeļošu skaitu saskaņā ar 2017. gada 13. jūlija Leģislatīvā dekrēta Nr. 116 29. pantu apstiprināto goda tiesnešu [un prokuroru], kuri izvēlējās ekskluzivitātes režīmu [proti, izvēlējās pildīt tikai un vienīgi goda amata funkcijas], reģistrē *INPS (Istituto nazionale della previdenza sociale* (Valsts sociālā nodrošinājuma aģentūra, Itālija)) obligātā vispārējā apdrošināšanā.

3. Neskarot 5. punkta noteikumus, noteikts un izsmeļošs skaits saskaņā ar 2017. gada 13. jūlija Leģislatīvā dekrēta Nr. 116 29. pantu apstiprināto goda tiesnešu un prokuroru, kuri pilda funkcijas bez ekskluzivitātes režīma un kuri ir tiesīgi reģistrēties *Cassa nazionale di previdenza e assistenza forense* (Advokātu sociālā nodrošinājuma un atbalsta valsts kase, Itālija), saglabā reģistrāciju šajā Kasē”.

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un pušu galveno argumentu izklāsts

- 1 Atbildētāja apelācijas instancē un prasītāja pirmajā instancē ir goda tiesnese (turpmāk tekstā – “g.t.”), kas pilda amata pienākumus *Tribunale* [pirmās instances tiesā] nepārtraukti kopš 2001. gada 14. februāra.
- 2 Sākot no šī datuma viņa noturēja vidēji trīs tiesas sēdes nedēļā un sagatavoja vidēji vairāk nekā 200 spriedumu gadā, galvenokārt krimināltiesību jomā. Katra gada brīvdienu pārtraukuma laikā (kas ar likumu noteikts no 1. līdz 31. augustam) viņa nenoturēja tiesas sēdes.
- 3 Sākotnēji viņa tika iecelta uz trīs gadiem, atjaunojot iecelšanu ik pēc četriem gadiem līdz 2022. gada 13. decembrim, kas ir datums, kurā viņa tika galīgi apstiprināta amatā līdz 70 gadu vecumam.
- 4 Līdz minētajai apstiprināšanai amatā viņa bija reģistrēta Advokātu kolēģijā un varēja brīvi darboties advokāta profesijā apgabalā, kas nebija tās tiesas apgabals, kurā viņa pildīja [goda tiesneses] amata pienākumus, maksājot obligātas iemaksas Advokātu valsts kasē, kas ir iestāde, kas nodrošina advokātu sociālo aizsardzību un vecuma pensiju, atkarībā no viņu ienākumiem. Tā kā viņa bija reģistrēta Advokātu kolēģijā un Advokātu valsts kasē, arī atlīdzībai par goda tiesneses funkciju pildīšanu tika piemērotas iemaksas minētajā Kasē.
- 5 No 2001. gada 14. februāra līdz 2022. gada 13. decembrim viņa saņēma atlīdzību, kas tika noteikta, pamatojoties uz noturēto tiesas sēžu skaitu, 98 EUR apmērā par katru tiesas sēdi, papildus 98 EUR, ja dienas pienākumi aizņēma vairāk nekā 5 stundas. Atlīdzība netika izmaksāta par brīvdienu periodu.
- 6 Par atlīdzību, kas samaksāta par goda tiesneses funkciju pildīšanu līdz 2022. gada 13. decembrim, *Ministero* ieskaitīja Advokātu kasē sociālās apdrošināšanas

iemaksas 4 % apmērā (tā dēvētās “papildinošas iemaksas”), savukārt g.t. ieskaitīja tā dēvētās “subjekta iemaksas” 14,5 – 15 % apmērā no tās profesionālās darbības kopējiem neto ienākumiem (atlīdzībām un ieņēmumiem no advokātes profesijas).

- 7 Tiesvedībā pirmajā instancē goda tiesnese bija lūgusi un panākusi savu kvalifikāciju kā “darba ņēmēja” Savienības tiesību izpratnē (nevis kā pakļautā darbiniece valsts tiesību izpratnē), kā arī savu tiesību saņemt tādu pašu atalgojumu kā “vispārējās jurisdikcijas tiesnesis”, proti, profesionāls tiesnesis, konstatējumu un pienākuma uzlikšanu *Ministero della Giustizia* atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts ar secīgu darba attiecību ļaunprātīgu izmantošanu, ko *Tribunale* noteica deviņu iepriekš norādīto mēnešalgu apmērā. Tomēr šī *Tribunale* atzina tiesības uz iepriekšējo atalgojumu izmaksu vienīgi piecu gadu noilguma termiņa ietvaros, kas piemērojams kredītiem, kuri izriet no darba tiesiskajām attiecībām.
- 8 Ar apelācijas sūdzību *Ministero della Giustizia* pārsūdzēja šo nolēmumu, iebilstot pret goda tiesneša pielīdzināšanu profesionālajam tiesnesim, pamatojoties uz vairākiem elementiem, tostarp publiska konkursa piekļuvei amatam neesamību, goda tiesneša paveiktā darba mazāku kvalitāti un kvantitāti, goda tiesneša funkciju apvienošanu ar citām profesionālām darbībām, atšķirībā no valsts amatpersonas. Turklāt tā iebilda pret to, ka ir notikusi secīgu uz noteiktu laiku noslēgtu līgumu ļaunprātīga izmantošana, apgalvojot, ka katra iecelšana goda tiesneša amatā esot uzskatāma par jaunu iecelšanu, uz kuru ieinteresētajai personai ir nevis tiesības, bet vienīgi priekšroka.
- 9 G.t. iebilst pret minētajiem apgalvojumiem ar pretapelācijas sūdzību, kurā apstrīd pirmās instances tiesas veikto kredītu kvalifikāciju par kredītiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, un nevis par atlīdzību, tādējādi piemērojot piecu, nevis desmit gadu noilguma termiņu.
- 10 Apelācijas tiesvedības laikā g.t. pabeidza ar Likumu Nr. 234/2021 (1. panta 629. un turpmākie punkti) ieviesto “apstiprināšanas procedūru”, kas goda tiesnešiem, kuri 2022. gada 1. janvārī pildīja amata pienākumus, paredzēja iespēju tikt apstiprinātiem amatā līdz 70 gadu vecumam, izturot novērtēšanas procedūru, bez nepieciešamības pēc atjaunošanas vai starpposma apstiprinājumiem. Šādi apstiprinātajiem goda tiesnešiem pienākas fiksēts atalgojums – kas noteikts pēc ministrijas nodarbinātās administratīvas amatpersonas algas –, tiesas atlīdzinājums un ēdināšanas taloni. Atalgojums tiek maksāts arī brīvdienu pārtraukuma laikā, kad darbība nenotiek. Ja apstiprinātie goda tiesneši izvēlas pildīt tikai un vienīgi goda amata funkcijas, viņi izbeidz savu reģistrāciju Advokātu reģistrā un Advokātu kasē un izmanto darbinieku sociālā nodrošinājuma sistēmu, reģistrējoties *INPS* (Dekrētlukuma Nr. 75/2023, kas apstiprināts ar Likumu Nr. 112/2023, 15.bis pants). Ja viņi izvēlas saglabāt reģistrāciju Advokātu kasē (un tātad iespēju turpināt darbību advokāta profesijā), viņi turpina maksāt Advokātu kasē sociālās apdrošināšanas iemaksas no ienākumiem no advokāta darbības.

- 11 Apstiprināšanai amatā g.t. bija jāiztur mutisks pārbaudījums par kādu praktisku gadījumu no jomas, kurā viņa veica galvenokārt tiesas funkcijas goda amatā. G.t. tika apstiprināta amatā ar *Ministro della Giustizia* (Tieslietu ministrs, Itālija) 2022. gada 13. decembra dekrētu un izvēlējās pildīt vienīgi goda amata funkcijas. Šādā gadījumā goda tiesnesim nav piemērojamas tiesību normas, kas izslēdz: 1) darba attiecību publiskajā sektorā izveidošanu 2) amata pienākumu ierobežošanu līdz divām dienām nedēļā 3) iecelšanas pagaidu raksturu (Leģislatīvā dekrēta Nr. 116/2017 1. panta 3. punkts).
- 12 Likumā ir paredzēts, ka pieteikums dalībai novērtēšanas procedūrā apstiprināšanai amatā, neatkarīgi no procedūras iznākuma, nozīmē atteikšanos no jebkādam iepriekš iegūtajām papildu tiesībām. Turklāt ir paredzēts, ka pieteikuma neiesniegšana nozīmē goda tiesneša pienākumu pildīšanas izbeigšanu tiem, kuri ir pildījuši šos pienākumus vairāk nekā četrus gadus, ar tiesībām uz atlīdzinājumu, kas ir piesaistīts amata pienākumu izpildes gadu skaitam.
- 13 Pēc g.t. apstiprināšanas amatā *Ministero* lūdza atzīt strīda priekšmetu par izsmeltu. G.t. iebilda, lūdzot iesniedzējtiesu uzdot jautājumus par minētā *ex lege* [likumā paredzētā] atteikuma no iepriekš iegūtajām tiesībām atbilstību Itālijas konstitūcijai, par vairāku Itālijas konstitūcijas tiesību normu pārkāpumu saistībā ar 1999. gada 18. martā noslēgtā Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas iekļauts Padomes 1999. gada 28. jūnija Direktīvas 1999/70/EK pielikumā, 5. klauzulas 1. punktu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir lietderīgi uzdot Tiesai, pirmkārt, pirmo jautājumu, ņemot vērā tiešo iedarbību, kas piemīt Hartas 31. panta 2. punktam un Direktīvas 2003/88 7. pantam (skat. spriedumu, 2023. gada 9. novembris, *Keolis Agen*, no C-271/22 līdz C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834), Hartas 47. panta 1. punktam un Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzulai (skat. spriedumu, 2008. gada 15. aprīlis, *Impact*, C-[268]/06, ECLI:EU:C:2008:223; turpmāk tekstā – “spriedums *Impact*”), un no kuras izriet valsts tiesu iestādes kompetence/pienākums nepiemērot pretrunā esošo valsts tiesisko regulējumu. Otrkārt, procesa saprātīga ilguma nolūkā, ar otro jautājumu minētā tiesa uzskata, ka ir lietderīgi iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saistībā ar Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 5. klauzulas 1. punktu – arī, ja tam nav tiešās iedarbības (skat. spriedumu *Impact*) – jo atbilde uz šo jautājumu atvieglotu vērtējumu par nepieciešamību uzdot Itālijas *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) jautājumu par valsts tiesību normas, kas nav nepiemērojama, atbilstību konstitūcijai.
- 15 Iesniedzējtiesa atzīst, ka tai ir zināms par šobrīd notiekošo pārkāpuma procedūru – kuras priekšmets ir Itālijas tiesiskais regulējums, kas piemērojams goda tiesnešiem [un prokuroriem] – kuru Komisija uzsāka, nosūtot Itālijai 2021. gada 15. jūlija brīdinājuma vēstuli, kurai sekoja vēl viena 2022. gada 15. jūlija brīdinājuma

vēstule (pēc tiesiskā regulējuma, kas ir šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, stāšanās spēkā) un 2023. gada 14. jūlija argumentēts atzinums.

- 16 Turklāt tā uzskata, ka šīs tiesvedības priekšmets daļēji atšķiras no tiesvedības lietā C-548/22, kura šobrīd tiek izskatīta Tiesā, un uzskata par lietderīgu iesniegt Tiesai vairāk faktisko un tiesisko elementu par goda tiesnešu juridisko statusu Itālijā.

Par g.t. kvalifikāciju par “darba ņēmēju” Savienības tiesību izpratnē

- 17 Ņemot vērā principus, kurus Tiesa izklāstīja it īpaši spriedumos UX un PG, iesniedzējtiesa uzskata, ka g.t., veicot goda tiesneses funkcijas *Tribunale* [pirmās instances tiesā], veica reālu un faktisku darbību, kura nav pilnībā mazsvarīga, ņemot vērā pierādīto produktivitāti nolēmumu un tiesas sēžu skaita ziņā, un goda tiesnešiem paredzēto atlīdzību raksturu un struktūru, kas nekādā veidā nevar būt uzskatāma tikai par izdevumu atmaksu, bet ir cieši saistīta ar veikto darbību, arī rakstura un apjoma ziņā.
- 18 Turklāt attiecības, kuras saistīja g.t. un *Ministero della Giustizia* līdz 2022. gada 13. decembrim, bija uz noteiktu laiku: sākotnēji amata pienākumu izpildes ilgums bija trīs gadi, kas pēc tam turpinājās ar atjaunošanām uz četriem gadiem līdz Leģislatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. pantā paredzētās apstiprināšanas procedūras iznākumam. Tāpat arī aplūkojamajā gadījumā attiecību beigas noteica “tādi objektīvi apstākļi kā noteikta termiņa iestāšanās, konkrēta uzdevuma izpilde vai konkrēta gadījuma iestāšanās” (spriedums UX, 131. punkts).
- 19 Ņemot vērā izklāstītos elementus, iesniedzējtiesa uzskata, ka g.t. ir pareizi kvalificējama kā “darba ņēmēja” Darba laika direktīvas 7. panta piemērošanas nolūkā un kā “noteikta laika darba ņēmēja” Pamatnolīguma piemērošanas nolūkā.
- 20 No Darba laika direktīvas 7. panta, kurā ir konkretizētas Hartas 31. panta 2. punktā nostiprinātās tiesības, izriet tiesības izmantot apmaksātu atvaļinājumu – kura minimālais periods ir četras nedēļas gadā – uz kurām g.t. var tieši atsaukties (skat. spriedumu, 2023. gada 9. novembris, *Keolis Agen*, no C-271/22 līdz C-275/22, 28. punkts).
- 21 No Pamatnolīguma 4. klauzulas 1. punkta izriet atšķirīgās attieksmes aizliegums g.t. darba nosacījumos salīdzinājumā ar pastāvīgajiem darba ņēmējiem salīdzināmā situācijā, ja vien atšķirīgiem nosacījumiem nav objektīva pamata.
- 22 Iesniedzējtiesa, tāpat kā pirmās instances tiesa, savukārt izslēdz “subordinācijas” esamību valsts tiesību izpratnē, kas nodrošina piekļuvi plašākam un vispārīgākam aizsardzību klāstam salīdzinājumā ar Savienības tiesībās atzītajām aizsardzībām (piemēram, saistībā ar attiecību izbeigšanu), ko joprojām regulē valsts tiesiskais regulējums.

Ar atalgojumu saistītie aspekti

- 23 Pamatojoties uz dažiem aspektiem, kurus Tiesa pārbaudīja spriedumā PG (42. un 53. punkts) un kuri attiecas uz miertiesnešu salīdzināmību ar vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem un objektīva pamata esamību atšķirīgiem nosacījumiem, kas it īpaši ir saistīti ar atšķirībām kvalifikācijas un pienākumu ziņā un piekļuvē amatam, iesniedzējtiesa uzskata, ka atalgojuma vajadzībām g.t. nav pielīdzināma vispārējās jurisdikcijas tiesnesim.

Atvaļinājums

- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka pušu starpā nav strīda par to, ka g.t. nenoturēja nevienu tiesas sēdi katra gada brīvdienu pārtraukuma laikā (no 1. līdz 31. augustam), kā arī nevarētu to darīt, jo tiesas parastā darbība šajā periodā ir apturēta. Turklāt nav strīda par to, ka līdz apstiprināšanai amatā 2022. gada 13. decembrī g.t. nesauņēma atalgojumu par minēto periodu. Šis apstāklis vien ir pretrunā tiesībām uz atvaļinājumu, kuras g.t. ir atzītas kā “darba ņēmējai”.
- 25 Tā kā abas tiesības (tiesības uz atvaļinājuma izmantošanu un tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu) ir jāuzskata par savstarpēji nesaraucjami saistītām, no tiesībām uz atalgojuma izmaksu atvaļinājuma perioda laikā nevar atkāpties, transponējot Savienības tiesības valsts tiesībās. Proti, Darba laika direktīvas 7. pants neietilpst tiesību normās, no kurām šī direktīva tieši pieļauj atkāpi. Tātad Savienības tiesībās paredzētajām tiesībām uz atalgojuma izmaksu atvaļinājuma perioda laikā ir saistošs raksturs. Šo īpaši svarīgo Savienības sociālo tiesību principu nevar interpretēt šauri (skat., piemēram, spriedumus, 2010. gada 22. aprīlis, *Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols*, C-486/08, ECLI:EU:C:2010:215, un 2016. gada 20. jūlijs, *Maschek*, C-341/15, ECLI:EU:C:2016:576).
- 26 Iesniedzējtiesa atsauca uz Tiesas judikatūru, it īpaši spriedumu PG (53. un 54. punkts), kurā Tiesa pārbaudīja miertiesnešu tiesības uz atvaļinājumu arī kā “darba nosacījumus” saistībā ar atšķirīgu attieksmi salīdzinājumā ar vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem, būtībā uzskatot, ka atšķirības pieņemšanā darbā, prasītajās kvalifikācijās un pienākumos nav piemēroti elementi, lai pamatotu arī atšķirīgu attieksmi apmaksāta atvaļinājuma ziņā.
- 27 Minētā iesniedzējtiesa uzskata, ka atvaļinājuma aprēķinā nav reālas nepieciešamības atšķirīgiem nosacījumiem starp vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem un goda tiesnešiem, savukārt attiecībā uz abām kategorijām ir saprātīgi, lai šis aprēķins sakristu ar to dienu skaitu, kurās tiesu biroju parastā darbība ir apturēta. Turklāt tā norāda, ka šajā ziņā Leģislatīvajā dekrētā Nr. 116/2017 ir paredzēts, ka goda tiesneši neveic darbību brīvdienu perioda laikā, ja vien nav īpašo dienesta vajadzību (24. pants), lai arī tā dēvētas stabilizācijas [pieņemšanas pastāvīgā darbā] brīdī (29. pants) saņemot kompensāciju, kas paredzēta arī par minēto periodu.

28 Iesniedzējtiesa turklāt norāda, ka pirms Leģislatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. panta stāšanās spēkā un pirms pieteikuma iesniegšanas apstiprināšanai amatā līdz 70 gadu vecumam, kas nozīmē atteikšanos no jebkādam iepriekš iegūtajām tiesībām, g.t. kā “darba ņēmējai” un “noteikta laika darba ņēmējai” būtu bijušas tiesības uz tās prasījuma daļēji apmierināšanu. Proti, daļā, kas attiecas uz atalgojuma izmaksu periodā, kurā viņa faktiski izmantoja ikgadējo atpūtas periodu no katra gada 1. līdz 31. augustam. Tiesas vērtējuma vajadzībām tā uzsver, ka prasījums, kas var tikt apmierināts, attiecas nevis uz “atlīdzību par neizmantoto atvaļinājumu”, kas nav izsakāma naudas izteiksmē līdz attiecību beigām, bet uz atalgojumu par atvaļinājumu, kas tika izmantots – par ko nav strīda – brīvdienų pārtraukuma perioda laikā (noilguma robežās).

Vecuma pensija un sociālā aizsardzība

- 29 Pārsūdzētajā spriedumā ir noraidīts g.t. prasījums konstatēt tiesības uz vecuma pensiju, piespriežot *Ministero* pienākumu iemaksāt kompetentajās iestādēs sociālā nodrošinājuma un sociālās apdrošināšanas iemaksas un atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts ar iemaksu neveikšanu, jo šīs tiesības paredzot darba attiecību publiskajā sektorā nodibināšanas ar *Ministero* konstatēšanu, kas aplūkojamajā gadījumā neesot prasīta.
- 30 Atsaucoties uz spriedumu PG iesniedzējtiesa atgādina, ka Pamat nolīguma 4. klauzula: 1) nepieļauj “jebkāda veida sociālās aizsardzības un sociālā nodrošinājuma izslēgšan[u] attiecībā uz miertiesnešiem” (53. punkts), 2) nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā miertiesnesim, kas ir kvalificējams kā noteikta laika darba ņēmējs, nav paredzētas nekādas tiesības uz sociālo un sociālā nodrošinājuma sistēmu, kas ir atkarīga no darba attiecībām, kāda ir paredzēta vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem, ja šis miertiesnesis atrodas situācijā, kas ir līdzīga vispārējās jurisdikcijas tiesneša situācijai (54. punkts).
- 31 Tātad, tā kā Pamat nolīguma 4. klauzulas 1. punkts ir beznosacījuma un pietiekoši precīzs, lai privātpersona uz to varētu atsaukties valsts tiesā (spriedums *Impact*, rezolutīvās daļas 2. punkts), valsts tiesai ir pienākums novērst diskriminējošo attieksmi, ja tas tiek prasīts, arī vispirms nepiemērojot valsts tiesisko regulējumu.
- 32 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka g.t. saņēma sociālo nodrošinājumu un aizsardzību no Advokātu kases arī saistībā ar darbību, kas veikta goda tiesneses statusā: šī sociālā nodrošinājuma forma ir obligāta un izriet no g.t. reģistrācijas advokātu reģistrā.
- 33 Reģistrācija advokātu reģistrā un tātad Advokātu kases nodrošinātās aizsardzības piemērošana izrietēja no g.t. izvēles turpināt darbību advokātes profesijā, paralēli darbībai goda tiesneses statusā. Šāda iespēja ir pilnībā liegta vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem.
- 34 Tātad, ņemot vērā, ka g.t. ir saņēmusi un saņems sociālā nodrošinājuma aizsardzības formu par darbību goda tiesneses statusā, iesniedzējtiesa uzskata, ka atšķirīgi nosacījumi starp šādu aizsardzību un vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem

paredzēto aizsardzību ir uzskatāmi par pamatotiem, ņemot vērā apstākli, ka goda tiesneši, kuri izvēlas saglabāt reģistrāciju advokātu reģistrā un tātad Advokātu kasē, var turpināt darbību advokāta profesijā, atšķirībā no vispārējās jurisdikcijas tiesnešiem.

Par pirmo jautājumu: šaubas par apmaksāta atvaļinājuma liegšanas periodā pirms apstiprināšanas amatā atbilstību Savienības tiesībām, it īpaši Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzulai

- 35 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ar Legīslatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. panta 5. punktu būtībā tika *ex lege* atņemtas g.t. pienākošās tiesības, pēc pieteikuma turpināt pildīt goda tiesneses funkcijas, kuras viņa pildīja kopš 2001. gada. Faktiski gadījumā, ja g.t. neiesniegtu pieteikumu apstiprināšanai amatā, viņas iecelšana uz noteiktu laiku vairs nevarētu tikt pagarināta, un, ņemot vērā arī mazu atlikušo noteiktā laika periodu, viņa nesaņemtu aizsardzības, kas paredzētas, pielīdzinot nenoteikta laika darba ņēmējam. Tātad, lai piekļūtu nākotnes aizsardzībām, g.t. bija jāatsakās no iepriekšējās aizsardzības. Tādējādi Tiesai tiek lūgts izteikties par minēto neatņemamo tiesību atņemšanas apmaiņā pret šo tiesību atzīšanu nākotnes periodam saderīgumu.
- 36 Lai gan patiešām ar minēto likumdevēja ieviešanu darba ņēmēja ieguva ne tikai aizsardzību vienīgi nākotnes periodam, bet arī stabilizāciju [pieņemšanu pastāvīgā darbā]. Tomēr, atšķirībā no gadījumiem, kas tika aplūkoti spriedumos *Mascolo* un *Rossato*, šeit apstrīdētais tiesiskais regulējums pilnībā izslēdz tiesības – kas tika iegūtas katra līguma uz noteiktu laiku laikā, it īpaši tiesības uz atalgojuma izmaksu par atvaļinājumu, kas tika izmantots laikā, kad noteikta laika darba ņēmējs pildīja amata pienākumus – brīdī, kad viņš tiek pieņemts darbā uz nenoteiktu laiku.
- 37 Visbeidzot, tiesību celt prasību tiesā, lai saņemtu Pamatnolīguma 4. klauzulā un Darba laika direktīvas 7. pantā garantētās aizsardzības, liegšana *ex lege* brīdī, kad persona tiek pieņemta darbā uz nenoteiktu laiku, izraisa šaubas arī saistībā ar Hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību. Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka Legīslatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. pants stājās spēkā lietas izskatīšanas laikā, pēc tam, kad tika pieņemts Tiesas spriedums PG, saskaņā ar kuru g.t. būtu bijušas konkrētas izredzes uz apelācijas sūdzības daļējo apmierināšanu.
- 38 Šī likumdevēja ieviešanās varētu būt saprotama kā likuma grozījums ar atpakaļejošu spēku, kas var noteikt tiesvedības, kurā Valsts piedalās kā puse (ar *Ministero della Giustizia* starpniecību), iznākumu par labu valstij (g.t. prasījums attiecībā uz periodu pirms stabilizācijas vairs nevarētu tikt uzturēts). Šādā gadījumā rastos šaubas par šāda pasākuma (proti, iepriekš iegūto tiesību atņemšanas), kas nešķiet pamatots ar citiem mērķiem kā vien valsts izdevumu ierobežošanu, atbilstību principiem par lietas taisnīgu izskatīšanu. Tas arī ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru saistībā ar ECTPAK 6. pantu un tāda tiesiskā regulējuma neatbilstību šim pantam, kam piemīt atpakaļejošs spēks un kas

ietekmē strīda, kurā valsts piedalās kā puse, iznākumu, ja nav primāru vispārējo interešu apsvērumu, kas nav valsts finanšu vajadzības (skat. ECT 2014. gada 24. jūnija spriedumu *Azienda Agricola Silverfunghi S.a.s. u.c. pret Itāliju*, prasības pieteikumi Nr. 48357/07 u.c.). Proti, Hartas 47. pants, tāpat kā ECTPAK 6. pants, aizsargā tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzību un var tikt lasīts arī šī pēdējā minētā panta gaismā, ņemot vērā, ka saskaņā ar Hartas 52. pantu, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECTPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir (vismaz) tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām.

Par otro jautājumu: par stabilizācijas procedūru kā pasākumu, lai sodītu secīgu noteikta laika attiecību ļaunprātīgu izmantošanu

- 39 Iesniedzējtiesai ir radušās šaubas arī par stabilizācijas procedūras piemērotību Pamatnolīguma 5. klauzulā dalībvalstij paredzēto pienākumu izpildes nolūkiem. Tā norāda, ka g.t. ir strādājusi ar secīgiem amatiem uz noteiktu laiku vairāk nekā divdesmit vienu gadu. Spriedumā PG (kurā netika aplūkots Legīslatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. pantā paredzētā apstiprināšanas procedūra) ir apstiprināts, ka “Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas noslēgts 1999. gada 18. martā un ietverts Direktīvas 1999/70 pielikumā, 5. klauzulas 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru noteikta laika darba attiecības secīgi var tikt pagarinātas ne vairāk kā trīs reizes, katru reizi uz četriem gadiem, kopumā nepārsniedzot 16 gadus, un kurā nav paredzēta iespēja noteikt efektīvu un atturošu sodu par darba attiecību ļaunprātīgu pagarināšanu”.
- 40 Šeit aplūkotā stabilizācijas procedūra tiek piedāvāta kā labojošs pasākums, reaģējot uz Eiropas Komisijas brīdinājumiem, kā arī pēc sprieduma UX. Ja tā atbilst Tiesas norādītajiem parametriem nolūkā ievērot Pamatnolīgumu, šī procedūra tāpat būtu uzskatāma par “efektīv[u] pasākum[u], lai novērstu un – vajadzības gadījumā – sodītu publiskā sektora darba devēju par secīgu darba līgumu vai darba attiecību uz noteiktu laiku ļaunprātīgu izmantošanu” (spriedums, 2018. gada 7. marts, *Santoro*, C-494/16, ECLI:EU:C:2018:166, [34. punkts], uz ko izdarīta atsauce spriedumā PG).
- 41 Neapstiprināšanas gadījumā ir paredzēta atlīdzības izmaksa (bruto 2500 EUR vai 1500 EUR, atkarībā no gadījuma, par katru nostrādāto gadu). Tāpēc varētu uzskatīt, ka secīgu noteikta laika attiecību ļaunprātīga izmantošana tiek sodīta vai nu ar apstiprināšanu amatā līdz 70 gadu vecumam, vai arī ar atlīdzības [izmaksu].
- 42 Novērtēšanas procedūras neizturēšana un atlīdzinājuma saņemšana, tāpat kā šīs procedūras izturēšana un apstiprināšana amatā tomēr nozīmē atteikšanos no jebkādam tiesībām saistībā ar iepriekšējām attiecībām goda amatā, ieskaitot tiesības un apmaksātu atvaļinājumu, kas aplūkotas pirmajā jautājumā.
- 43 Tāpat saistībā ar Legīslatīvā dekrēta Nr. 116/2017 29. panta 4. punktā paredzēto novērtēšanas procedūru rodas divu veidu šaubas:

1. Vai novērtēšanas procedūra, kas var beigties ar apstiprināšanu vai neapstiprināšanu amatā, ir pietiekami droša, nav nenoteikta vai neparedzama, attiecību pārveidošanas vajadzībām, lai tā varētu būt derīga kā sods par secīgu noteikta laika attiecību ļaunprātīgu izmantošanu;
 2. Ja novērtēšanas procedūra ir uzskatāma par pietiekami drošu, jo neapstiprināšanas gadījumā ir katrā ziņā paredzēta atlīdzinājuma izmaksa, vai pasākums kopumā var būt uzskatāms par pietiekami efektīvu un atturošu sodu par noteikta laika attiecību ļaunprātīgu izmantošanu, ņemot vērā, ka tas nozīmē atteikšanos no jebkādam iepriekš iegūtajām tiesībām.
- 44 Iesniedzējtiesa apzinās, ka tās uzdevums ir izvērtēt, vai minētās valsts tiesību normas ir uzskatāmas par piemērotu pasākumu, lai novērstu un – vajadzības gadījumā – sodītu par secīgu darba līgumu vai darba attiecību uz noteiktu laiku ļaunprātīgu izmantošanu; taču tā norāda, ka Tiesa, lemjot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var sniegt precizējumus, lai palīdzētu valsts tiesai orientēties tās interpretācijā (spriedums *Mascolo*, 82. un 83. punkts).